

Briuselis, 2020 02 19
COM(2020) 63 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl aukščiausio lygio domeno „.eu“ diegimo, funkcionavimo ir veiksmingumo nuo
2017 m. balandžio mėn. iki 2019 m. balandžio mėn.**

TURINYS

1.	ĮVADAS	2
2.	SANTRAUKA	2
3.	TEISINĖ DOMENO „EU“ SISTEMA	3
3.1.	Dabartinė sistema	3
3.2.	Nauja sistema.....	3
4.	„EU“ REGISTRAS	3
4.1.	Atitiktis finansiniams reikalavimams ir sutarties sąlygų laikymasis.....	4
5.	DOMENAS „EU“	4
5.1.	Bendrosios tendencijos	4
5.2.	„eu“ prekės ženklas	5
5.3.	Rinkodara ir komunikacija	6
5.4.	Daugiakalbystė	7
5.5.	Planuojamo Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES poveikis	7
6.	PASITIKĖJIMAS IR SAUGUMAS	8
6.1.	Saugūs domenų vardai.....	8
6.2.	Piktnaudžiavimo registracija mažinimas	9
6.3.	Bendradarbiavimas kovos su kibernetiniais nusikaltimais srityje	9
6.4.	Alternatyvus ginčų sprendimas	10
6.5.	Stabilumas, saugumas ir veiklos tęstinumas	10
7.	TARPTAUTINIAI SANTYKIAI.....	11
8.	POVEIKIS APLINKAI.....	11
9.	IŠVADA	11

1. ĮVADAS

Šioje ataskaitoje aptariamas Europos Sąjungos valstybės kodo aukščiausio lygio domenai (toliau – valstybės kodo ALD) „.eu“ ir jo variantai kitais rašmenimis, kuriuos administruoja ir valdo ne pelno organizacija Europos interneto domenų registras (toliau – *EURid*), veikianti kaip šio domeno registras (toliau – „.eu“ registras) pagal paslaugų koncesijos sutartį su Komisija. Pagal 2002 m. balandžio 22 d. Reglamento (EB) Nr. 733/2002 dėl .eu Aukščiausio lygio domeno įdiegimo (toliau – „.eu“ reglamentas) 8 straipsnį Komisija kas dvejus metus privalo Europos Parlamentui ir Tarybai pateikti ataskaitą dėl ALD „.eu“ įdiegimo, funkcionavimo ir veiksmingumo. Šioje ataskaitoje apžvelgiamas laikotarpis nuo 2017 m. balandžio 1 d. iki 2019 m. kovo 31 d. (toliau – ataskaitinis laikotarpis).

2. SANTRAUKA

Užregistravus 3,7 mln. domeno vardų, domenas „.eu“ ir toliau išliko septintasis pagal dydį valstybės kodo ALD pasaulyje. Ataskaitiniu laikotarpiu augimas buvo sustojęs dėl domenų vardų rinkos brandos. Vis dėlto domeno „.eu“ veiksmingumas buvo tolygus kitų valstybės kodo ALD veiksmingumo lygiui, nepaisant reikšmingo „.eu“ registracijų sumažėjimo dėl planuojamo Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir domenų vardų laikino sustabdymo sugriežtinus registracijos duomenų patikrinimo reikalavimus.

Susidūręs su didėjančia konkurencija, „.eu“ registras vis labiau orientavosi į paslaugos kokybę ir saugumą, o ne į kainą. Tokia strategija pasiteisino: ataskaitiniu laikotarpiu domeno „.eu“ vardų atnaujinimo rodiklis išliko aukštas ir išaugo nuo 78,6 % iki 80 %.

Be to, „.eu“ registras toliau skatino DNSSEC¹ – domenų vardų sistemos (toliau – DNS) saugumo plėtinio – naudojimą, įgyvendino kibernetinio saugumo priemones, ėmėsi naujų prevencinių iniciatyvų, kad būtų užkirstas kelias piktnaudžiavimui registracijomis, ir bendradarbiavo su teisėsaugos ir kitomis valdžios institucijomis tiek nacionaliniu, tiek Europos lygmenimis kovojant su neteisėta veikla, susijusia su domeno „.eu“ vardais. „.eu“ registras išsaugojo labai atsparią ir tvirtą techninę infrastruktūrą, taip užtikrindamas „.eu“ vardų srities prieinamumą visiems internetams.

Vienas iš prioritetų ir toliau buvo Europos kalbų įvairovės rėmimas ir daugiakalbystės plėtra domeno „.eu“ srityje. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo planuojama 2019 m. pabaigoje paleisti eilutę „.ev“ graikų kalbos rašmenimis. Šiuo įvykiu būtų pažymėtas sėkmingas pastangų Europos Sąjungoje remti visus nelotyniškus rašmenis įgyvendinimas².

Apskritai, domenas „.eu“ toliau veiksmingai veikia, palengvindamas saugią bei patikimą prieigą prie bendrosios skaitmeninės rinkos ir sudarydamas sąlygas europiečiams internete išreikšti savo europinę tapatybę.

¹ Domenų vardų sistemos saugumo plėtinys.

² Eilutė „.ev“ graikų kalbos rašmenimis buvo faktiškai paleista 2019 m. lapkričio 14 d., t. y. pasibaigus šioje ataskaitoje nagrinėjamam laikotarpiui.

3. TEISINĖ DOMENO „EU“ SISTEMA

3.1. Dabartinė sistema

Domenas „eu“ įdiegtas priėmus „eu“ reglamentą (su pakeitimais³) ir Reglamentą (EB) Nr. 874/2004, nustatantį .eu Aukščiausio lygio domeno įdiegimo ir funkcijų viešosios tvarkos taisykles bei registracijai taikomus principus (su pakeitimais⁴).

3.2. Nauja sistema

2017 m. Komisija įvertino domeno „eu“ reglamentavimo sistemą pagal Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programos (REFIT) peržiūros procesą ir ėmėsi peržiūros. Atlikusi viešas konsultacijas bei poveikio vertinimą⁵ ir gavusi teigiamų Reglamentavimo patikros valdybos atsiliepimų, Komisija pateikė pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto pakeisti dabartinį (-ius) „eu“ reglamentą (-us). Šis pasiūlymas galiausiai buvo priimtas kaip Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/517 dėl veiklos, susijusios su aukščiausio lygio domeno vardu „eu“, įgyvendinimo ir šio domeno veikimo, kuriuo iš dalies keičiamas ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 733/2002 bei panaikinamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 874/2004 (toliau – peržiūrėtas „eu“ reglamentas).

Peržiūrėtame „eu“ reglamente numatytas domeno „eu“ teisinis lankstumas prisitaikant prie rinkos pokyčių, modernizuota jo valdymo struktūra⁶ ir išplečiami domeno „eu“ vardų tinkamumo kriterijai, kad ES piliečiai galėtų užregistruoti domeno vardą nepriklausomai nuo savo gyvenamosios vietos. Peržiūrėtas „eu“ reglamentas įsigaliojo 2019 m. balandžio 18 d. Jis bus taikomas nuo 2022 m. spalio 13 d., kai bus panaikinti reglamentai 733/2002 ir 874/2004, išskyrus nuostatas, kuriomis išplečiami tinkamumo kriterijai, kurie taikomi nuo 2019 m. spalio 19 d.

4. „EU“ REGISTRAS

Po paraiškų konkurso buvo atrinkta ne pelno organizacija Europos interneto domenų registras (*EURid*), su ja 2004 m. buvo pasirašyta paslaugų koncesijos sutartis, pagal kurią *EURid* tapo registro „eu“ operatoriumi, atsakingu už domeno „eu“ ir jo variantų kitais rašmenimis organizavimą, administravimą ir valdymą. Po naujo paraiškų konkurso 2014 m. su *EURid* buvo pasirašyta antroji paslaugų koncesijos sutartis. Sutarties galiojimas buvo pratęstas nuo 2019 m. balandžio 1 d. iki 2022 m. spalio 12 d.

EURid yra ne pelno siekianti asociacija, įsteigta pagal Belgijos teisę, kurios pagrindinė buveinė yra Briuselyje. Trys *EURid* priklausančios bendrovės, įsteigtos Italijoje, Čekijoje ir Švedijoje, veikia kaip regioniniai skyriai. *EURid* misija –

³ 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1137/2008.

⁴ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai: 2005 m. spalio 10 d. Reglamentas (EB) Nr. 1654/2005; 2007 m. spalio 25 d. Reglamentas (EB) Nr. 1255/2007, 2009 m. birželio 26 d. Reglamentas (EB) Nr. 560/2009 ir 2015 m. kovo 26 d. Reglamentas (ES) 2015/516.

⁵ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2017-2402460_en.

⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/new-rules-will-boost-eu-governance-and-extend-its-reach>.

„pasitelkus veiklos kompetenciją, tvariai užtikrinti galutiniam vartotojui patikimą „.eu“ sritį, kartu teikiant kokybiškas paslaugas akredituotiems registratoriams“.

Asociaciją *EURid* sudaro du nariai steigėjai – *DNS Belgium* („be“ registras) ir *Istituto di Informatica e Telematica* (toliau – „it“ registras), dar devyni nariai ir Strateginė valdyba, kurią sudaro 13 atstovų. Organizacijai vadovauja generalinis direktorius ir aštuonių asmenų valdymo grupė. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje *EURid* septyniuose padaliniuose dirbo 56 visą darbo laiką dirbantys darbuotojai, kurių darbo vieta – keturiuose regioniniuose skyriuose. Dauguma darbuotojų dirba išorės ryšių grupėje ir techniniame padalinyje.

4.1. Atitiktis finansiniams reikalavimams ir sutarties sąlygų laikymasis

EURid yra savarankiškai domeną „.eu“ valdanti išorės organizacija. Tačiau Komisija atidžiai tikrina *EURid* finansinę padėtį ir sutarties sąlygų laikymąsi vadovaudamasi „.eu“ reglamentavimo sistemos nuostatomis ir paslaugų koncesijos sutartimi. Vykdydama priežiūros funkcijas Komisija atlieka „.eu“ registro metinių audituotųjų ataskaitų, pusmečio ir metinių finansinių ataskaitų, biudžeto pasiūlymų ir strateginių bei veiklos planų peržiūrą. Finansų klausimai aptariami kas pusmetį rengiamuose posėdžiuose ir *ad hoc* posėdžiuose.

Ataskaitiniu laikotarpiu *EURid* finansinė padėtis buvo panaši į dvejų ankstesnių metų padėtį: pajamos apytikriai sudarė 13 mln. EUR, išlaidos – 11 mln. EUR per metus. Patvirtinus ataskaitas ir rezervus, pagal paslaugų koncesijos sutarties sąlygas už 2017 finansinius metus į Europos Sąjungos biudžetą buvo pervesta 2 863 036 EUR, o už 2018 finansinius metus – 1 347 883 EUR perteklinių lėšų.

2018 m. pabaigoje *EURid* turėjo šiuos finansinius rezervus: nusidėvėjimo (0,5 mln. EUR), investicijų (0,6 mln. EUR), socialinių įsipareigojimų (2,4 mln. EUR), teisinių įsipareigojimų (1,2 mln. EUR) ir apyvartinio kapitalo (0,2 mln. EUR), taip pat papildomai pridėjo naują sutarčių pabaigos rezervą (0,9 mln. EUR).

2018 m. Komisija atliko įvairių administracinių ir finansinių „.eu“ registro valdymo aspektų auditą. Atlikus auditą parengtos kelios rekomendacijos, jos įgyvendinamos 2019 m. pagal Komisijos ir *EURid* suderintą veiksmų planą. Visų pirma jos susijusios su *EURid* viešųjų pirkimų politikos peržiūra; *EURid* interesų konfliktų sprendimo politikos peržiūra; rezervų kaupimo taisyklių ir metodo paaiškinimu; nuoseklios sutarčių su išorės konsultantais procedūros diegimu; regioninių skyrių veiksmingumo ir efektyvumo apžvalga; rinkodaros ir informuotumo didinimo veiklos vertinimu ir metinio sutarties sąlygų laikymosi audito organizavimu.

5. DOMENAS „.EU“

5.1. Bendrosios tendencijos

Iki 2019 m. pirmojo ketvirčio pabaigos buvo užregistruota 3,7 mln. domeno „.eu“ vardų, tad domenas „.eu“ yra vienuoliktas pagal dydį ALD ir išlieka septintas pagal

dydį valstybės kodo ALD pasaulyje⁷. Registracijų apimtis yra maždaug 1 % pasaulinės domenų vardų rinkos, kurią sudaro daugiau kaip 350 mln. domenų vardų, paskirstytų tarp 1 486 ALD.

2017 m. pabaigoje metinis augimas siekė 1,5 %, o 2018 m. metinis augimas buvo neigiamas (–3,4 %). Neigiamą augimą lėmė du netipiniai pokyčiai, palyginti su kitais valstybės kodo ALD: planuojamas Jungtinės Karalystės išstojimas iš Europos Sąjungos (paaiškintas skirsnyje „Planuojamo Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES poveikis“) ir maždaug 58 000 domeno vardų laikinas sustabdymas 2018 m., sugriežtinus tinkamumo patikras.

Apskritai, per dvejų metų ataskaitinį laikotarpį domeno „.eu“ rezultatai dera su kitų valstybės kodo ALD rezultatais, kuriuos taip pat paveikė mažas augimo greitis domenų vardų rinkoje. Tokį mažą augimo greitį lemia kelios priežastys. Išlieka ankstesnėje ataskaitoje aprašytos tendencijos, pavyzdžiui, pagrindinių nacionalinių rinkų branda ir padidėjusi konkurencija atsiradus naujiems bendriniam aukščiausio lygio domenams (toliau – bendriniai ALD). Ataskaitiniu laikotarpiu rinkos dalį (ypač besiformuojančiose rinkose) įgijo ir pakaitiniai produktai, kaip antai asmeninės ir verslo socialinių tinklų paskyros bei mobilieji rinkai skirtos taikomosios programos^{8,9}.

2019 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje pagrindinės domeno „.eu“ rinkos pagal registracijos šalis buvo Vokietija, Nyderlandai, Prancūzija, Lenkija ir Italija. Ataskaitiniu laikotarpiu Jungtinė Karalystė nukrito iš ketvirtos į šeštą poziciją, o Portugalijoje „.eu“ registracijų dalis beveik padvigubėjo, tęsdama domeno vardų dviženklį augimo rodiklio tradiciją.

5.2. „.eu“ prekės ženklas

Pastaraisiais metais domenų vardų rinka, ypač įsitvirtinę ALD, susidūrė su reikšmingai augančia konkurencija įvedus naujus bendrinius ALD, pvz., „.hotel“ arba „.shop“. Konkurencija tapo nuožmi ir daugelis naujų registrų siūlo labai mažas kainas, taikydami agresyvias rinkodaros priemones registratoriams ir perpardavėjams.

EURid į tai reagavo dėmesį sutelkdamas į kokybę ir saugumą, o ne į kainą, toliau populiarindamas visoje Europoje veikiančią domeną „.eu“ kaip patikimą prekės ženklą. Tokia strategija pasiteisino: ataskaitiniu laikotarpiu domeno „.eu“ vardų atnaujinimo rodiklis (kuris paprastai reiškia klientų pasitikėjimą ir lojalumą) išliko aukštas ir išaugo nuo 78,6 % iki 80 %.

⁷ Europos nacionalinių aukščiausio lygio domenų registrų tarybos (CENTR) duomenų platformos (CENTRstats) 2019 m. 1-ojo ketvirčio pasaulinė ALD ataskaita, 27 leidimas, <https://www.centri.org/statistics-centri/quarterly-reports.html>.

⁸ EURid et al, Middle East and Adjoining Countries DNS Marketplace Study, ICANN 2016 <https://www.icann.org/news/announcement-2016-02-26-en>.

⁹ Oxford Information Labs et al, Latin American and Caribbean DNS Marketplace Study, 2017 <https://www.icann.org/public-comments/lac-dns-marketplace-2016-09-22-en>.

5.3. Rinkodara ir komunikacija

Remdamasis savo strateginiu tikslu sutelkti dėmesį į kokybę ir saugumą, o ne į kainą, *EURid* plėtojo tokią rinkodaros ir komunikacijos veiklą:

- paskelbė naują *EURid* interneto svetainės nukreipimo puslapį *trust.eurid.eu*, taip pabrėždamas domeno „.eu“ vardą kaip prekės ženklą, kuris reiškia pasitikėjimą ir saugumą, pasiektą taikant priemones, kuriomis užtikrinamas aukštas kibernetinio saugumo lygis ir aktyviai mažinama piktnaudžiavimo domeno vardu rizika;
- 2018 m. surengė dvi sėkmingas internetines informuotumo didinimo kampanijas. Kampanijų įgyvendinimui šalys (be kita ko, Lenkija, Vokietija, Prancūzija ir Ispanija) buvo atrinktos pagal domeno „.eu“ augimo greitį ir remiant registratorius, organizuojančius „.eu“ populiarinimo kampanijas;
- stiprino partnerystę su „.eu“ akredituotais registratoriais pasitelkęs *EURid* bendrai finansuojamą rinkodaros programą, pagal kurią registratoriai gali gauti iki 100 % domeno „.eu“ vardų skatinimo veiksmų reikalavimus atitinkančių išlaidų kompensaciją. 2017 ir 2018 m. pagal programą bendrai finansuota daugiau kaip 120 kampanijų;
- registratoriai toliau naudojo *EURid* nuolaidų sistema, pagal kurią jiems buvo taikoma naujo registravimo mokesčio nuolaida. Registratoriai vertina sistemos stabilumą, galėdami visus metus reguliariai populiarinti domeną „.eu“. Sistemoje užsiregistravo 327 registratoriai, kurie 2019 m. sudarė 93,3 % viso domeno „.eu“ portfelio ir 97 % visų naujų domenų vardų;
- kasmet teikė domeno „.eu“ vardų registruotojų interneto apdovanojimus už inovacijas ir kompetenciją. Interneto apdovanojimų laimėtojai gauna prizinį paketą, į kurį įtraukta reklama Briuselio oro uosto reklaminiuose stenduose. 2018 m. apdovanojimų reitingai pasiekė aukščiausią lygį: juose paskelbta daugiau kaip 200 nominacijų ir surinkta beveik 10 000 balsų;
- dar labiau modernizavo dalyvavimą socialinėje žiniasklaidoje, visų pirma per savo „Twitter“ paskyrą ir „YouTube“ kanalą.

Pagrindiniai „.eu“ rinkodaros veiklos partneriai – registratoriai, kurie naudojami domeno „.eu“ vardais ir sąveikauja su domeno vardo registruotojais. 2017–2019 m. *EURid* toliau dėjo pastangas siekdamas gerinti akredituotų registratorių teikiamų paslaugų kokybę ir supaprastinti registracijos procesą.

2019 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje domenui „.eu“ buvo priskirta 715 akredituotų registratorių. Nepaisant padidėjusios koncentracijos rinkoje, registratorių skaičius pastaraisiais metais išliko gana stabilus.

Paskutinės du kartus per metus atliekamos registratorių apklausos (2017 m. antroje pusėje) duomenimis, bendroji ryšių su *EURid* kokybė buvo įvertinta 93 % ir atitiko ankstesnėje apklausoje pasiektą aukštą įvertinimą. Dauguma registratorių apskritai labai teigiamai vertino patikimumą, galimybę lengvai parduoti domeno „.eu“ vardus ir investicijų atsiperkamumą¹⁰.

¹⁰ <https://eurid.eu/en/news/2017-registrar-satisfaction-survey-findings/>.

Dar vienas aiškaus pripažinimo ženklas – 2017 ir 2018 m. *EURid* laimėta Europos nacionalinių aukščiausio lygio domenų registrų tarybos (CENTR)¹¹ „Metų registro nominacija“ remiantis apklausa, kurioje balsavo daugiau nei 100 registratorių.

5.4. Daugiakalbystė

EURid toliau rėmė Europos kalbų įvairovę ir plėtojo daugiakalbystę domene „.eu“. 2019 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje buvo registruota beveik 39 000 IDV (internacionalizuotųjų domenų vardų)¹², o domenas „.eu“ buvo viena iš dvidešimties didžiausių IDV erdvių pasaulyje.

2016 m. birželio mėn. įregistravus „.eu“ plėtinį („eu“ atitikmenį kirilicos rašmenimis), buvo inicijuotas trejų metų pereinamasis laikotarpis, siekiant užtikrinti visų domeno vardų „eilutės nesupainiojimo“ politiką. Pagal šią Interneto vardų ir numerių paskyrimo korporacijos¹³ (ICANN) deleguotą politiką reikalaujama, kad tiek domeno vardas, tiek jo plėtinys būtų rašomi tais pačiais rašmenimis. 2019 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje buvo apytikriai 1 900 domenų vardų, registruotų su plėtiniu „.eu“.

Iki ataskaitinio laikotarpio ir per jį *EURid* intensyviai dirbo, kad ICANN patvirtintų plėtinį „.eu“ („eu“ atitikmenį graikų kalba). Vertinant „.eu“ tvirtinimo paraišką iškilo problemų, nes paaiškėjo, jog eilutė gali būti supainiota su „.eu“ ir kitomis dviejų raidžių eilutėmis, nurodytomis didžiosiomis raidėmis. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo planuojama 2019 m. pabaigoje paleisti eilutę „.eu“ graikų kalbos rašmenimis. Šiuo įvykiu būtų pažymėtas sėkmingas pastangų Europos Sąjungoje remti visus nelotyniškus rašmenis įgyvendinimas.

5.5. Planuojamo Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES poveikis

Remiantis „.eu“ reglamentu, su pakeitimais, domeno „.eu“ vardo turėtojai turi būti ES valstybės narės, Islandijos, Lichtenšteino ar Norvegijos gyventojai arba šiose šalyse įsisteigusios įmonės ar organizacijos.

2017 m. kovo 29 d. Jungtinei Karalystei pranešus apie ketinimą išstoti iš Sąjungos vyko derybos, ir Sąjunga su Jungtine Karalyste sudarė sutartį, kuria buvo suderinti išstojimo susitarimai (toliau – Susitarimas dėl išstojimo) pagal Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnį¹⁴. Susitarime dėl išstojimo numatytas pereinamasis laikotarpis, per kurį Jungtinei Karalystei ir jos viduje taikoma Sąjungos teisė. Todėl šiuo pereinamuoju laikotarpiu Jungtinės Karalystės gyventojai ir piliečiai, taip pat Jungtinėje Karalystėje įsisteigusios įmonės ir organizacijos ir toliau galės turėti domeno „.eu“ vardą. Minėtasis pereinamasis laikotarpis prasidės išstojimo iš ES dieną¹⁵ ir baigsis 2020 m. gruodžio 31 d., jei iki 2020 m. liepos 1 d. Sąjunga ir

¹¹ Europos nacionalinių aukščiausio lygio domenų registrų taryba, www.centri.org.

¹² IDV – tai domenų vardai, nurodyti nelotyniškais rašmenimis.

¹³ <https://www.icann.org>.

¹⁴ OL L 384 I, 2019 11 12, p. 1.

¹⁵ Išstojimo iš ES diena bus laikoma arba Susitarimo dėl išstojimo įsigaliojimo data, arba, susitarimui neįsigaliojus, 2020 m. vasario 1 d., jei nebus pratęstas Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnio 3 dalyje numatytas terminas. Žr. 2019 m. spalio 29 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimą (ES) 2019/1810, priimtą susitarus su Jungtine Karalyste, kuriuo pratęsiamas terminas pagal ES sutarties 50 straipsnio 3 dalį (OL L 278, 2019 10 30, p. 1).

Jungtinė Karalystė nesusitars dėl vienkartinio pereinamojo laikotarpio pratęsimo vieniems ar dvejiems metams.

Pasibaigus minėtajam pereinamajam laikotarpiui, Sąjungos teisė nebebus taikoma Jungtinei Karalystei ir jos viduje. Todėl Jungtinės Karalystės gyventojai, kurie nėra ES valstybės narės, Islandijos, Lichtenšteino ar Norvegijos piliečiai, ir Jungtinėje Karalystėje, bet ne ES valstybėje narėje, Islandijoje, Lichtenšteine ar Norvegijoje įsisteigusios įmonės ir organizacijos pagal ES teisę taikomus tinkamumo reikalavimus negalės turėti domeno „eu“ vardo kaip ir kiti trečiųjų šalių gyventojai, įmonės ir organizacijos. Ši pasekmė būtų taikoma nuo išstojimo iš ES dienos, jei neįsigaliotų Susitarimas dėl išstojimo.

2018 m. kovo 28 d. pranešimu „Dėl Jungtinės Karalystės ir ES taisyklių dėl „eu“ vardų panaikinimo“, atnaujintu 2019 m. liepos 18 d.¹⁶, Komisija perspėjo Jungtinėje Karalystėje gyvenančius ar įsisteigusius domeno „eu“ vardų turėtojus apie Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES pasekmes įsigaliojus Susitarimo dėl išstojimo nuostatomis dėl pereinamojo laikotarpio. Be to, Komisija ir *EURid* susitarė dėl veiksmų plano galimo Susitarimo dėl išstojimo neįsigaliojimo scenarijaus padariniams sušvelninti ir pasikeitusiam Jungtinės Karalystės, kaip trečiosios šalies, statusui valdyti, įskaitant komunikaciją registratoriams bei domeno vardo registruotojams ir Jungtinės Karalystės gyventojų turimų registruotų domenų vardų pereinamojo laikotarpio priemones¹⁷.

Planuojamo Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES poveikis domeno „eu“ sričiai buvo juntamas dar 2018 m. Kadangi Jungtinės Karalystės gyventojai susidūrė su grėsme prarasti galimybę užregistruoti domeno „eu“ vardus, registracijos buvo nutraukiamos arba nebuvo atnaujinamos, taip pat sumažėjo naujų registracijų. Be to, kai kurie Jungtinės Karalystės registratoriai nebesiūlė domeno „eu“ vardų. Todėl iki 2019 m. pirmojo ketvirčio pabaigos Jungtinėje Karalystėje užregistruotų domeno „eu“ vardų skaičius sumažėjo nuo maždaug 240 000 iki maždaug 190 000 (24 % sumažėjimas).

6. PASITIKĖJIMAS IR SAUGUMAS

6.1. Saugūs domenų vardai

DNSSEC¹⁸ – domenų vardų sistemos (DNS) saugumo plėtinys – domene „eu“ įdiegtas 2013 m. ir nuo to laiko populiarinamas. DNSSEC užtikrina, kad vartotojai komunikotų su atitinkama interneto svetaine, taip išvengiant netikrų interneto svetainių „tarpininko“ tipo atakų.

Kad DNSSEC tinkamai veiktų, tiek aukščiausio lygio domenai, tiek atskirų domenų vardai turi turėti skaitmeninį parašą (būti „pasirašyti“). Po to, kai 2010 m. buvo pasirašytas aukščiausio lygio domenai „eu“, *EURid* populiarino DNSSEC pasirašymą tarp domeno „eu“ vardų. Nuo 2015 m. *EURid* pradėjo taikyti mokesčio nuolaidą už kiekvieną teisingai pasirašytą domeno vardą. 2019 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje maždaug 540 000 domenų vardų (15 % domeno „eu“ vardų) buvo

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/eu_domain_names_en_0.pdf.

¹⁷ <https://eurid.eu/en/register-a-eu-domain/brexit-notice/>.

¹⁸ Domenų vardų sistemos saugumo plėtinys.

teisingai pasirašyti naudojant DNSSEC. Iš ataskaitiniu laikotarpiu reguliariai didėjančio DNSSEC pasirašytų domenų vardų skaičiaus matyti, kad šios nuolaidos priemonės motyvuoja registratorius diegti DNSSEC ir siūlyti jį domeno vardo registruotojams. Nors „.eu“ yra tarp aktyviausių valstybės kodo ALD registrų DNSSEC diegimo požiūriu, akivaizdu, kad reikia dėti daugiau pastangų siekiant padidinti domeno „.eu“ vardų registracijos rodiklį.

Apskritai *EURid* padeda savo registratorių bendruomenei diegti kibernetinio saugumo standartus rengdamas internetinius seminarus ir susitikimus bei nuolatinis informacinius susirinkimus apie DNSSEC ir kitas saugumo priemones.

6.2. Piktnaudžiavimo registracija mažinimas

Piktnaudžiavimo domeno vardų registracija, pasireiškiančio autorių teisių pažeidimais, suklastotų prekių pardavimu, duomenų viliojimu, kibernetiniais išpuoliais ir kenkimo programinės įrangos platinimu, prevencija išlieka pagrindinis domeno „.eu“ saugumo prioritetas. Ji įgyvendinama tikrinant, ar domeno vardas atitinka „.eu“ taikomas kriterijus¹⁹, o registruojant naują vardą tikrinama, ar nėra įtartinų veiklos modelių ar kitų anomalijų.

Kaip vieną iš prevencinių veiksmų *EURid* atlieka kasdienės naujos registracijos patikras. Jei aptinkama įtartinų duomenų, domeno vardo registruotojai raginami atnaujinti arba pataisyti informaciją; priešingu atveju jų domeno vardas laikinai sustabdomas. 2017 ir 2018 m. buvo laikinai sustabdyti atitinkamai 20 126 ir 58 966 domenų vardai.

2017 m. Leveno universitete sukurta *EURid* skirta sistema. Remiantis jos istoriniais duomenimis ir savaiminio mokymosi algoritmais nuspėjama, kurie domeno „.eu“ vardai gali būti naudojami piktnaudžiaujant. Šia vis dar tobulinama sistema visų pirma siekiama užkirsti kelią piktavališkų domenų vardų aktyvinimui.

6.3. Bendradarbiavimas kovos su kibernetiniais nusikaltimais srityje

EURid toliau nuolat teikė pagalbą teisėsaugos ir kitoms atitinkamoms institucijoms tiek nacionaliniu, tiek Europos lygmeniu ir padėjo joms kovoti su neteisėta veikla, susijusia su domeno „.eu“ vardais.

Nacionaliniu lygmeniu *EURid* aktyviai bendradarbiavo su Belgijos federaline ekonomikos reikalų ministerija, Belgijos muitinės įstaiga (*Cyberquad*) ir Belgijos prokuratūra.

Europos lygmeniu *EURid* toliau palaikė nuolatinį dialogą su ES Kompiuterinių incidentų tyrimo tarnyba (CERT-EU) ir plėtojo bendradarbiavimą su Europolu, keisdamasis statistiniais duomenimis ir tendencijomis, vykdydamas bendrus projektus, skirtus kovai su kibernetiniais nusikaltimais²⁰, ir rengdamas jungtinius

¹⁹ Pagal „.eu“ reglamentą *EURid* turi teisę patikrinti registracijos galiojimą, o registracijos politikoje reikalaujama, kad domeno vardo registruotojas saugotų išsamius ir tikslus asmens duomenis ir el. pašto adresą komunikacijai su *EURid* palaikyti.

²⁰ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol-enhances-cybercrime-and-internet-security-cooperation-signing-mou-eurid>.

praktinius seminarus²¹. 2018 m. birželio mėn. *EURid* ir Tarptautinė kovos su klastojimu koalicija pasirašė susitarimo memorandumą, kuriuo siekiama bendromis pastangomis kovoti su kibernetiniais nusikaltimais domene „.eu“. *EURid* taip pat tęsė bendradarbiavimą su Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (EUIPO), kad informuotų prekių ženklo turėtojus apie registruojamo domeno „.eu“ vardo tapatumą registruotam ES prekių ženklui.

6.4. Alternatyvus ginčų sprendimas

2017 m. birželio mėn. *EURid* išplėtė alternatyvaus ginčų sprendimo inicijavimo galimybes, pasirašęs susitarimą su Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacija (PINO), ir tapo nauja „.eu“ alternatyvaus ginčo sprendimo įstaiga be jau esamo Prahoje įsikūrusio Arbitražo teismo (Čekijos arbitražo teismo). „.eu“ alternatyvaus ginčo sprendimo ypatumas – galimybė pateikti skundą internetu bet kuria oficialiąja ES kalba. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo pateikti 127 skundai ir išspręsta 130 ginčų.

6.5. Stabilumas, saugumas ir veiklos tęstinumas

EURid išsaugojo labai atsparią ir tvirtą techninę infrastruktūrą, taip užtikrindamas pastovų „.eu“ vardų srities matomumą ir funkcionalumą visiems internautams. Dėl to ataskaitiniu laikotarpiu prie domeno „.eu“ vardų besijungiantiems vartotojams buvo užtikrinta nepertraukiama prieiga prie šių domenų vardų (100 % veikimo laiko). Pagrindinę *EURid* techninę infrastruktūrą sudaro du domeno vardo serveriai²² Amsterdamė ir Liuksemburge. Juos papildė savarankiški serveriai (Amsterdamė, Liublianoje, Londone ir Prahoje) ir išoriniai atrankiojo duomenų siuntimo paslaugų teikėjai, kaip antai *DENIC*, *NetNod* ir *Dyn/Oracle*, teikiantys vardų serverių paslaugas visame pasaulyje, siekiant palaikyti „.eu“ zonos failą.

Nustatyti ir išlaikyti aukštą informacijos ir tinklo saugumo lygį ir toliau liko svarbiu *EURid* politikos – teikti saugias ir kokybiškas paslaugas „.eu“ akredituotiems registratoriams ir visuomenei – elementu. 2017 m. buvo sertifikuota *EURid* veiklos tęstinumo vadybos sistema pagal standarto ISO²³ 22301 reikalavimus, 2019 m. buvo persertifikuota informacijos saugumo vadybos sistema pagal standarto ISO/IEC 27001 reikalavimus. Be to, 2018 m. *EURid* įvertino ir pritaikė savo atsakingo informacijos atskleidimo politiką ir tęsė bendradarbiavimą su išorės bendrove, kad įvertintų ir pagerintų kibernetinį saugumą ir sumažintų grėsmes.

EURid yra pirmasis valstybės kodo ALD registras, įdiegęs veiklos tęstinumo vadybos sistemą. *EURid* kasmet atlieka rizikos vertinimą ir reguliariai įvertina savo tęstinumo scenarijus. 2018 m. *EURid* įvykdė dvi veiklos tęstinumo pratybas, imituojančias dideles nelaimes, kurias teigiamai įvertino nepriklausomas vertintojas. Be to, buvo atlikti septyni nelaimės ir atkūrimo po nelaimės bei dubliavimo bandymai, kuriais įrodytas *EURid* techninės infrastruktūros patikimumas.

²¹ <https://www.europol.europa.eu/events/eurid-europol-cross-border-collaboration-in-fighting-cybercrime-workshop>.

²² Vardų serveriai yra pagrindiniai DNS elementai, kuriais suteikiama galimybė ieškoti domenų vardų pateikiant jų IP adresus ir vietą.

²³ Tarptautinė standartizacijos organizacija.

7. TARPTAUTINIAI SANTYKIAI

Ataskaitiniu laikotarpiu *EURid* reguliariai ir aktyviai dalyvavo interneto ekosistemos veikloje, visų pirma vykdydamas šiuos veiksmus ir veiklą:

- dalyvavo Interneto vardų ir numerių paskyrimo korporacijos (ICANN) susitikimuose – įvairių komitetų ir darbo grupių posėdžiuose, be kita ko, prisidėdamas prie mažesnių valstybės kodo ALD registrų pajėgumų didinimo planuojant veiklos tęstinumą ir atkūrimą po nelaimės;
- bendradarbiavo su UNESCO, *Verisign* ir regioninėmis registrų organizacijomis rengiant metinę pasaulio IDV ataskaitą²⁴ ir remiant UNESCO tarptautinių vietinių kalbų metų iniciatyvą 2019 m.;
- tęsė „eu“ akademijos veiklą²⁵, kuri sudarė sąlygas kitų registrų atstovams dalyvauti mokymuose įvairiais registro klausimais;
- rėmė Europos dialogo interneto valdymo klausimais (*EuroDIG*) sesijas ir Balkanų interneto valdymo mokyklą;
- dalyvavo 2017 m. Interneto valdymo forume (IGF)²⁶ ir surengė praktinį seminarą apie IRT poveikį aplinkai.

8. POVEIKIS APLINKAI

Siekdamas sumažinti savo veiklos poveikį aplinkai, 2012 m. *EURid* tapo pirmuoju pagal EMAS reikalavimus sertifikuotu²⁷ registru Europoje, o 2018 m. buvo sėkmingai persertifikuota jo buveinė Belgijoje ir filialai Italijoje bei Čekijoje. *EURid* toliau tvirtino CO₂ išmetalus, pirkė sertifikuotus CO₂ kreditus kompensacijai ir rėmė Ugandos gręžinio projektą²⁸. 2019 m. *EURid* parėmė miško atkūrimo pastangas Monšikė regione, Portugalijoje²⁹, kuris 2018 m. vasarą buvo nuniokotas miškų gaisrų.

9. IŠVADA

Domenas „eu“ toliau veiksmingai veikia, palengvindamas prieigą prie bendrosios skaitmeninės rinkos, sudarydamas sąlygas europiečiams internete išreikšti savo europinę tapatybę ir remdamas daugiakalbystę.

Didesnis dėmesys paslaugų kokybei ir saugumui padėjo „eu“ domenui išlaikyti savo padėtį rinkoje per ataskaitinį laikotarpį ir tiesiogiai prisidėjo prie ES tikslo

²⁴ www.idnworldreport.eu.

²⁵ <https://eurid.eu/en/about-us/initiatives/>.

²⁶ www.intgovforum.org.

²⁷ ES aplinkosaugos vadybos ir audito sistema, registracijos numeris BE-VL-000016, <https://eurid.eu/en/about-us/going-green/>.

²⁸ https://www.carbonfootprint.com/gs_ver_uganda_borehole.html,
<https://eurid.eu/en/news/eurid-supports-uganda-borehole-rehabilitation-project/>.

²⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=yh-rJQL1HYE>.

didinti pasitikėjimą ir saugumą internete ir bendrojoje skaitmeninėje rinkoje įgyvendinimo.

„.eu“ gali tapti pavyzdžiu kitiems domenų vardams kuriant patikimą ir saugią domeno vardo erdvę. Prireiks nuolatinių pastangų siekiant užtikrinti, kad būtų plačiai taikomos apsaugos priemonės, pvz., DNSSEC, ir kovojama su piktnaudžiavimu registracija, taip pat užtikrinti, kad neteisėti veiksmai ir piktnaudžiavimas, kurie yra akivaizdūs kitose DNS ekosistemos dalyse, neįsigalėtų tarp domeno „.eu“ vardų. Tvirta „.eu“ finansinė padėtis užtikrins šių pastangų tęstinumą.

Atsižvelgiant į stabilią klientų bazę, tvirtus ryšius su registratoriais ir tikslinius veiksmus, nukreiptus į nepakankamai aptarnaujamas geografines rinkas ir užsienyje gyvenančius ES piliečius, domenas „.eu“ gali dar labiau sustiprinti savo, kaip prioritetinio ES piliečių ir įmonių domeno, poziciją.